

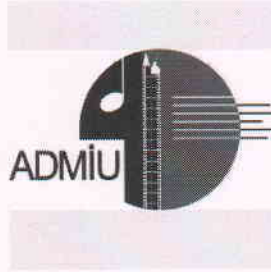
Təsdiq edirəm

ADMIU-nun rektoru

Professor Ceyran Mahmudova

“12” “sentyabr” 2025-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNİVERSİTETİ

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

T Ə H S İ L P R O Q R A M I

7003010 – Qrafika ixtisasının
Kitab tərtibatı və illüstrasiyası ixtisaslaşması

Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin
3-29/3-2-548F/2025/1 nömrəli 08.09.2025-ci il tarixli əmrinə əsasən
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Elmi Şurasının
12.09.2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) təsdiq edilmişdir.

BAKİ – 2025

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin 7003010 – Qrafika ixtisası üzrə təhsil proqramı (bundan sonra – təhsil proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların Təsnifatı”na, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - ixtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və təlim metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktur və kadr potensialına olan tələbləri, təhsilalanın təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini davam etdirmə imkanlarını müəyyənləşdirmək;
 - təhsilalanları və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik, bacarıq və təlim nəticələri ilə tanış etmək;
 - təhsil proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı prosesə cəlb olunan tərəfdaşları məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil proqramı, tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Təhsilalanın 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 akademik saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Bu zaman auditoriya saatlarının həcmi 12-16 akademik saat təşkil edir. Peşəkar məqsədlər üçün dərinlən öyrənilən ixtisaslaşmalar üzrə həftəlik dərslərin yükünün həcmi dəyişdirilə bilər.
- 1.5. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən ixtisasın həmin müəssisədə kadr hazırlığı aparılan hər bir ixtisaslaşma üzrə ayrıca təhsil proqramı hazırlanmalıdır. Hər bir ixtisaslaşma üzrə təhsil proqramı müvafiq ixtisasın təhsil proqramındakı bölmələrlə yanaşı, həmin ixtisaslaşma üzrə tədris və təlim metodları, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi üsulları, təcrübələrin təşkili və qiymətləndirilməsi və s. bölmələri də əks etdirməlidir.

2. Məzunun səriştələri

- 2.1. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı **ümumi səriştələrə yiyələnməlidir**:
 - peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri müstəqil şəkildə həll edə bilmək;
 - müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək, planlaşdırmaq, onların cari və perspektiv nəticələrini təhlil etmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin səbəblərini araşdırmaq, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə etmək, həmçinin gözlənilən nəticələri müəyyənləşdirmək, dəyərləndirmək və qiymətləndirmək;
 - fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı öz fəaliyyətini tənqidi şəkildə dəyərləndirmək;

- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan dilində və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək, əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak etmək;
- müxtəlif üsullarla öz bilik və səriştələrini başqalarına ötürə bilmək;
- istənilən şəraitdə etik davranış qaydalarına uyğun şəkildə fəaliyyət göstərmək, şəxsi davranışlarının etik aspekt və imkanlarını, məhdudiyyətlərini və sosial rolunu anlamaq;
- davamlı öyrənmə və peşəkar inkişafı ilə bağlı özünün və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil öyrənmə üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək;
- qrafik əsərin sənətsüənəslıq və texniki aspektlərini izah və şifahi şəkildə təqdim etmək; o yaradıcılıq prosesini sənədləşdirə bilmək;
- qrafika sahəsində fəaliyyətin yüksək keyfiyyətli nəticələrinə nail olmaq üçün yaradıcı kollektivdə həmmüəlliflərlə birgə bədii ideyanı həyata keçirə bilmək
- Azərbaycan və dünya qrafika əsərlərinin bərpası sənətinin tarixi inkişaf mərhələlərini, əsas üslub cərəyanlarını və tanınmış sənətkarların işlərini nəzərə alaraq öz yaradıcılığında tətbiq etmək;
- müxtəlif dövrlərin estetik xüsusiyyətlərini çağdaş tələblərlə uyğunlaşdırmağı bacarmaq.

Qeyd: *ixtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq ümumi səriştələrə əlavələr edilə bilər.*

2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı **peşə səriştələrinə yiyələnməlidir:**

Kitab tərtibatı və illüstrasiyası ixtisaslaşması üzrə:

- müxtəlif texnikaların funksional və estetik imkanlarını təhlil edərək onların kitab tərtibatı üçün uyğunluğunu müəyyənləşdirə bilmək;
- kitabın formatını, vizual strukturu və koloristik tonunu təyin etmək, konkret layihəyə uyğun olaraq rəngli və ya ağ-qara dizayn seçimini əsaslandırma bilmək;
- mövzuya uyğun kitab tərtibatının yaradıcı və texniki aspektlərini planlaşdırmaq və vizual ardıcılıqla əlaqələndirmək;
- kitabın mövzusuna və məqsədli auditoriyasına uyğun konsepsiyalar qurmaq;
- eskiz və kompozisiya həlləri hazırlayaraq kitabın bədii strukturunu formalaşdırmaq;
- illüstrasiya ilə mətnin qarşılıqlı əlaqəsini nəzərə alaraq nəşrə hazırlıq mərhələlərini ardıcıl şəkildə planlaşdırmaq və icranın bütün mərhələlərinə nəzarət etmək;
- rəssam-illüstrator kimi redaktor, dizayner və digər işçi heyətlə əməkdaşlıq edərək kitabın vizual tərtibatının peşəkar şəkildə yerinə yetirilməsini təmin etmək;
- rəqəmsal illüstrasiya proqramları (Adobe Illustrator, Photoshop, Procreate və s.) və səhifə tərtibatı platformaları (InDesign, Affinity Publisher və s.) vasitəsilə çap və rəqəmsal formatlar üçün uyğun kitab dizaynları hazırlamaq;
- interaktiv elementlər, hərəkətli illüstrasiyalar və elektron kitab texnologiyalarından istifadə edərək çağdaş oxu mühitinə uyğun vizual məhsullar təqdim etmək.

3. Təhsil proqramının strukturu

3.1. Təhsil proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ali elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisaslaşmaların adları	Verilən dərəcə	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
Kitab tertibatı və illüstrasiyası	Magistr ali elmi-ixtisas	1.5 il	90

3.2. Təhsil proqramı ixtisas (ixtisaslaşma) üzrə 90 (1,5 il) AKTS kreditindən ibarət olmalıdır. Hər semestrə 5 fəndən çox olmamaq şərti ilə 30 kredit nəzərdə tutulmuşdur. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Sıra sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
1	Akademik yazı və etika <i>Bu fənnin məqsədi akademik yazı, danışmaq və dürüstlüyün əsaslarını öyrətmək, magistrantların elmi məqalə, dissertasiya, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq, konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikasını bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn təhsilçilərə akademik üslub, mənbələrdən düzgün istifadə, istinad qaydaları və etik normalar haqqında bilik və sənədlər verəcəkdir.</i>	6
2	Layihələrin idarə olunması <i>Bu fənn çərçivəsində layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələri və digər məsələləri ətraflı izah olunur, eləcə də layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzularda biliklər əşilanır. Bununla yanaşı, sözügedən fənn layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlıdır. Burada dəyişikliklər fonunda layihələrin idarə edilməsi, risklərin düzgün qiymətləndirilməsi, "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. mövzular əhatə olunmalıdır.</i>	6
...	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən məcburi fənlər	
3	Ali məktəb pedaqogikası və psixologiyası <i>Ali məktəb pedaqogikası və psixologiyası fənni ali təhsil müəssisələrində tərbiyə prosesinin elmi əsaslarını öyrədir. Fənnin məzmunu pedaqoji nəzəriyyələrin inkişafını, ali təhsildə müasir təlim metodlarını, tələbə və müəllim münasibətlərini, həmçinin təlimin psixoloji qanunauyğunluqlarını əhatə edir. Tələbələr bu fənn</i>	6

	vasitəsilə ali məktəb mühitində tədrisin pedaqoji prinsipləri və psixoloji aspektləri barədə bilik əldə edirlər.	
4	Kitab qrafikasında kompozisiya 1 <i>Bu fənn magistrantlara kitab qrafikası sahəsində bədii kompozisiya prinsiplərini dərindən mənimsəmək, mətn və vizual elementləri harmonik şəkildə birləşdirmək bacarığını inkişaf etdirmək məqsədi daşıyır. Kitab illüstrasiyası üçün xarakter, süjet və mətnin məzmununa uyğun obrazların dəqiq rəsmini hazırlamaq bacarığı qazandırır. Müxtəlif kitab janrlarına (bədii, elmi, uşaq ədəbiyyatı və s.) uyğun kompozisiya həlləri hazırlayan bir fəndir.</i> <i>Fənn tələbələrin kitab tərtibatında yaradıcı və konseptual yanaşma formalaşdırmasına xidmət edir.</i> <i>Mətn və vizual elementlərin (illüstrasiya, ornament, dekorativ element) birləşdirilməsini;</i> <i>Kitab səhifəsinin strukturu, ritmi və vizual axınının tədqiqini;</i> <i>Kompozisiya və rəng harmoniyasının tətbiqini;</i> <i>Eskiz, layout və maket hazırlığını;</i> <i>Tipografik elementlərin kompozisiyadakı rolunu;</i> <i>Tarixi və müasir kitab qrafikası nümunələrinin təhlilini;</i> <i>Vizual və mətn materiallarının konseptual sintezini mənimsəmə bacarıqlarını inkişaf etdirməyə kömək edir.</i>	6
5	Kitab qrafikasında kompozisiya 2 <i>Kitab qrafikasında kompozisiya 2 fənni tələbələrə kitab qrafikasında mürekkəb kompozisiya quruluşlarını yaratmağı, mətn və təsvir arasında harmoniya formalaşdırmağı, müxtəlif janrlarda kitab dizaynı və illüstrasiya tərtibatını peşəkar səviyyədə həyata keçirməyi öyrətməyi hədəfləyir. Fənnin nəticəsində daha dərin, yaradıcı və funksional həllərin işlənmə bacarığı təkmilləşir</i> <i>Fənnin əsasında əldə edilən və təkmilləşdirilən bilik və bacarıqlara aiddir:</i> <i>Kitab strukturunun təhlili- titul səhifəsi, annotasiya, fəsillərin quruluşu, başlıqlar və aralıq elementlərin qrafik həlli.</i> <i>Əsərin məzmununa uyğun vizual dilin seçilməsi (üslub, texnika, estetik yanaşma).</i> <i>Təsvirlə mətn arasında məzmun və ritmik əlaqənin qurulması.</i> <i>Karikatura, klassik illüstrasiya, dekorativ qrafika kimi fərqli yanaşmaların tətbiqi.</i> <i>Müxtəlif kitab növləri üzrə kompozisiya: uşaq kitabları, nağıl, roman, poeziya, elmi-populyar və dərslik formatları.</i>	6
6	Kitab qrafikasında akademik rəsm 1 <i>Kitab qrafikasında akademik rəsm fənni –tələbələrə naturadan insan fiquru (geyimli, çılpaq, bir, iki və ya üçfiqurlu quruluş), təbiət və predmetlərin dəqiq, realistik və akademik təsvirini öyrədir. Tələbələrə forma, proporsiya, perspektiv, anatomiya, konstruktiv qurulma, kompozisiya, stilizə etmə və işıq-kölgə</i>	6

	qanunauyğunluqlarını öyrədərək qrafik təsvirin elmi və bədii əsaslarını mənimsədən fəndir. Məqsəd kitab qrafikasında peşəkar təsviri bacarıqlar və yaradıcılığı formalaşdırmaqdır. Bu fənn magistrantlara kitab qrafikası sahəsində akademik rəsm prinsiplərini dərinlən mənimsəmək və vizual bədii ifadə vasitələrini tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirməyə yönəlmişdir. Fənn tələbələrə mətn və vizual materialların konseptual sintezini təmin edərək peşəkar səviyyədə illüstrasiya və eskizlər hazırlamağı öyrədir. Naturadan fiqur, natürmort və səhnə təsvirlərinin akademik üsulla işlənməsini; Kompozisiya, perspektiv, formə və işıq-kölgə prinsiplərinin tətbiqini; Eskiz və illüstrasiya mərhələlərində akademik rəsm bacarıqlarının istifadəsini; Ton və atmosfer vasitəsilə obrazların və hadisələrin ifadəsini mənimsəməyə kömək edir;	
7	Kitab qrafikasında akademik rəsm 2 Kitab qrafikasında akademik rəsm 2 fənni – Bu fənn tələbələrin kitab qrafikası üçün akademik rəsm bacarıqlarını dərinləşdirməyi, insan fiquru, predmet, məkan və plastik formaların peşəkar səviyyədə təsvirini inkişaf etdirməyi, həmçinin bu təsvirləri kitab illüstrasiyasının tələblərinə uyğunlaşdırma bilməyi hədəfləyir. Bu fənn əsasında daha mürəkkəb forma-ışıq, anatomiya və kompozisiya məsələləri inkişaf etdirilir. Tələbələr bu fənn nəticəsində: İnsan fiqurunu və predmetləri dəqiq proporsiya və anatomiya əsasında təsvir edə bilir; Akademik rəsmdə işıq-kölgə, məkan dərinliyi və həcmi inandırıcı şəkildə qurur; Realist təsvirləri kitab üslubu ilə uyğunlaşdıraraq yaradıcılığa tətbiq edə bilir; Eskizdən final kompozisiyasına qədər işi mərhələli şəkildə təqdim etməyi bacarır.	6
8	Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıq 1 Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıq fənni – tələbələrə kitab illüstrasiyasında rəngin, koloritin prinsipial istifadəsini öyrədən fəndir. Məqsəd mətnin məzmununu rəng vasitəsilə obrazlı və estetik şəkildə ifadə etmək bacarığını inkişaf etdirməkdir. Tələbələrə rəngkarlığın əsas prinsiplərini qrafika ilə əlaqəli şəkildə öyrədən fəndir. Məqsəd rəng, konstruktiv qurulma, anatomiya, proporsiya, perspektiv, işıq-kölgə və kolorit vasitəsilə qrafik əsərlərin bədii ifadəliliyini gücləndirmək və peşəkar təsviri bacarıqlar formalaşdırmaqdır. Bu fənn tələbələrə naturadan insan fiqurunu (geyimli, çılpaq, bir, iki və ya üçfiqurlu tematik quruluş), təbiət və predmetlərin dəqiq, realist, akademik və stilizə etmə təsvirini öyrədir. Məqsəd rəng vasitəsilə obraz yaratmaq və vizual ifadə səriştəsini formalaşdırmaqdır. Bu fənn magistrantlara kitab qrafikası sahəsində rəngkarlıq prinsiplərini dərinlən mənimsəmək və vizual ifadəni peşəkar səviyyədə həyata keçirmək bacarığını inkişaf etdirməyə yönəlmişdir. Fənn tələbələrə mətni və vizual materialı rəng vasitəsilə konseptual şəkildə ifadə etməyi öyrədir, həmçinin kitab layihələrində kolorit və atmosfer yaratmaq bacarıqlarını formalaşdırır.	6

	<i>Kitab səhifəsi, illüstrasiya və dekorativ elementlərin rəng həllərinin işlənməsini; Kolorit, ton və işıq-kölgə vasitəsilə atmosfer və emosional təsirin yaradılmasını; Eskiz və storyboard mərhələlərində rəng vasitələrinin tətbiqini; Müxtəlif rəng materialları və texnikaları ilə işləməyi (akvarel, tempera, akril, quaş və s.) mənimsəməyə kömək edir.</i>	
9	Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıq 2 <i>Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıq fənni – tələbələrə kitab illüstrasiyasında rəngin, koloritin prinsipial istifadəsini öyrədən fənndir. Məqsəd mətnin məzmununu rəng vasitəsilə obrazlı və estetik şəkildə ifadə etmək bacarığını inkişaf etdirməkdir. Tələbələrə rəngkarlığın əsas prinsiplərini qrafika ilə əlaqəli şəkildə öyrədən fənndir. Məqsəd rəng, konstruktiv qurulma, anatomiya, proporsiya, perspektiv, işıq-kölgə və kolorit vasitəsilə qrafik əsərlərin bədii ifadəliliyini gücləndirmək və peşəkar təsviri bacarıqlar formalaşdırmaqdır. Bu fənn tələbələrə naturadan insan fiqurunu (geyimli, çılpaq, bir, iki və ya üçfiqurlu tematik quruluş), təbiət və predmetlərin dəqiq, realistik, akademik və stilizə etmə təsvirini öyrədir. Məqsəd rəng vasitəsilə obraz yaratmaq və vizual ifadə səriştəsini formalaşdırmaqdır.</i> <i>Bu fənn magistrantlara kitab qrafikası sahəsində rəngkarlıq prinsiplərini dərinlən mənimsəmək və vizual ifadəni peşəkar səviyyədə həyata keçirmək bacarığını inkişaf etdirməyə yönəlmişdir. Fənn tələbələrə mətni və vizual materialı rəng vasitəsilə konseptual şəkildə ifadə etməyi öyrədir, həmçinin kitab layihələrində kolorit və atmosfer yaratmaq bacarıqlarını formalaşdırır.</i> <i>Kitab səhifəsi, illüstrasiya və dekorativ elementlərin rəng həllərinin işlənməsini; Kolorit, ton və işıq-kölgə vasitəsilə atmosfer və emosional təsirin yaradılmasını; Eskiz və storyboard mərhələlərində rəng vasitələrinin tətbiqini; Müxtəlif rəng materialları və texnikaları ilə işləməyi (akvarel, tempera, akril, quaş və s.) mənimsəməyə kömək edir.</i>	6
10	Yaradıcılıq işinin hazırlanması 1 <i>Yaradıcılıq işinin hazırlanması fənni – tələbələrə fərdi ideya və konsepsiyaya əsaslanan sənət əsərləri və layihələr hazırlamağı öyrədən fənndir. Məqsəd yaradıcılıq bacarıqlarını inkişaf etdirmək, sərbəst yaradıcılıq işi (kompozisiya) qurma bacarığını aşılamaq, layihəni planlama və realizə etmə səriştəsini formalaşdırmaqdır.</i> <i>Bu fənn magistrantlara müstəqil yaradıcılıq bacarıqlarını inkişaf etdirmək, əldə etdikləri praktik və nəzəri bilikləri yekun layihə şəklində tətbiq etmək məqsədi daşıyır. Fənn tələbələrə yaradıcılıq işinin konseptual ideyadan yekun icraya qədər bütün mərhələlərini planlaşdırmaq və həyata keçirmək imkanı verir.</i> <i>Yaradıcılıq mövzusunun seçilməsi və tədqiqat planının hazırlanmasını; Konseptual, kompozisiya və texnoloji eskizlərinin işlənməsini; Seçilmiş material və texnologiyaların tətbiqini; Yaradıcı prosesin mərhələli icrası və texniki həyata keçirilməsini; Hesabatın hazırlanması və təqdimatını; Mövcud nəzəri biliklərin və müasir təcrübələrin layihəyə inteqrasiyasını;</i>	6

	<i>Yekun əsərin təqdimatı və müdafiəsi üçün sərgi və ya vizual materialların hazırlanmasını mənimsəməyə kömək edir.</i>	
11	Yaradıcılıq işinin hazırlanması 2 <i>Yaradıcılıq işinin hazırlanması 2 fənni – Bu fənnin əsas məqsədi tələbənin fərdi yaradıcılıq bacarığını, kitab qrafikası sahəsində əldə etdiyi nəzəri və praktiki bilikləri kompleks şəkildə tətbiq edərək müstəqil illüstrativ layihə hazırlamasını təmin etməkdir. Fənn tələbəni professional kitab tərtibatı, illüstrasiya, qrafik dizayn və nəşr prosesi üzrə yaradıcı düşüncə və layihə idarəçiliyinə istiqamətləndirir.</i> <i>Bu fənnin əsasında tələbələr bacarmalıdır - Mövzu seçimi və konseptual yanaşma:</i> <i>Ədəbi əsərin, nağılın, poemanın , elmi-populyar və ya uşaq kitabının seçilməsi və vizual konsepsiyanın formalaşdırılması.</i> <i>Tipografiya və mətn vizualizasiyası:</i> <i>Şrift seçimi, oxunaqlılıq, qrafik və tekst elementlərinin harmoniyası.</i>	6
...	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən seçmə fənlər	
12	a) Mətnin vizuallaşdırılması <i>Mətnin vizuallaşdırılması fənni – tələbələrə mətnin məzmununu qrafik və vizual üsullarla ifadə etməyi öyrədən fəndir. Məqsəd ideya və konsepsiyayı obrazlı vizual dile çevirmək, təsviri yaradıcılığı və illüstrasiya bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn tələbələrdə mətni təhlil etmə, onun dramaturji və semantik strukturlarını qavrama və vizual kompozisiya vasitəsilə ifadə etmə bacarıqlarını inkişaf etdirir.</i> <i>Mətnin əsas ideya və emosional tonunun təhlili;</i> <i>Mətni vizual obraz, kompozisiya və rəng həllərinə çevirmə üsullarını;</i> <i>Eskiz və illüstrasiya texnikaları vasitəsilə vizuallaşdırmasını;</i> <i>Tipografiya, simvolizm və simvolik elementlərin vizual ifadədə tətbiqini;</i> <i>Müxtəlif vizual sənət texnikalarının və materiallarının istifadəsini;</i> <i>Tarixi və müasir vizuallaşdırma təcrübələrinin təhlilini;</i> <i>Kitab qrafikası və interaktiv layihələrdə mətn vizuallaşdırmasını mənimsəmə bacarıqlarını inkişaf etdirir.</i> b) Komiks və manqa <i>Komiks və manqa: bu fənn tələbələrə vizual hekayəçilik (visual storytelling), ardıcıl təsvir üslubu və kadr quruluşu prinsipləri əsasında komiks və manga janrlarında bədii əsərlərin yaradılması bacarığını öyrədir. Məqsəd, tələbələrdə həm qərb (comic), həm də yapon (manga) vizual dilini müqayisəli şəkildə inkişaf etdirməkdir. Həmçinin qazanılan biliklərə aiddir : Hekayənin struktur quruluşu- başlanğıc – konflikt – kulminasiya – final; Dialog balonları, monoloqlar, vizual metaforların səhifə dizaynı.</i>	6

Fənni bitirən tələbə aşağıdakı bilik və bacarıqlara malik olur:

Komiks və manga janrlarının tarixi, üslub xüsusiyyətləri, mədəniyyətlərarası fərqləri barədə bilik əldə edir;

Səhifə kompozisiyası, storyboard və vizual ardıcılıq prinsiplərini mənimsəyir;

Personaj dizaynı (character design), anatomiya, dinamika və mimikanın komiks dili ilə ifadəsini öyrənir;

Dialog balonları, səs effektləri (SFX), mətn pəncərələri, temp, ritm və vizual narrativ qaydalarını anlayır;

Mətn, hadisə və emosiyaları vizual ardıcılığa çevirmə (storytelling) prinsiplərini mənimsəyir.

a) Rəqəmsal tərtibat və illüstrasiya

Bu fənn tələbələrə qrafika sənətinin, kitab dizaynının texniki və estetik prinsiplərini, həmçinin illüstrasiya vasitəsilə vizual hekayə yaratma bacarıqlarını öyrədir. Dərs boyunca magistrantlar tipografiya, kompozisiya, vizual ritm, rəng nəzəriyyəsi, səhifə quruluşu, obraz yaratma və kitabın vizual identikliyi kimi mövzularla yaxından tanış olacaqlar.

6

13

b) İşgüzar xarici dil

Təhsil proqramının strukturu ümumi fənnlər bölməsində əks olunur və əsas fənnlər bölməsinin tərkibindədir. "İşgüzar xarici dil (ingilis dili)" fənni magistratura səviyyəsində təhsil alan tələbələrə ümumi və terminoloji səciyyəli 4000 tədris leksik vahidləri həcmində leksik minimumu, elmi üslubun əsas xüsusiyyətlərini, öyrənilən dil ölkələrinin mədəniyyət və adət-ənənələrini, nitq etiketləri qaydalarını öyrədir. Xarici dildə lüğətin köməyi ilə oxumaq və yazmaq vərdişlərinə, ali tədris müəssisində tədris və tədqiqat işləri aparmağa yiyələndirir.

a) Qrafika əsərlərinin təhlili

Bu fənn qrafika sənətinin tarixi inkişafını, texniki əsaslarını, material-alət sistemlərini, qrafikanın təsnifatı və çoxşaxəli işlənmə üsullarını magistratura səviyyəsində elmi şəkildə tədris edir. Fənnin əsas məqsədi qrafika əsərlərinin təhlili üçün elmi-metodoloji baza yaratmaq, magistranta həm klassik, həm də müasir qrafika nümunələrinə çoxsəviyyəli yanaşma bacarığı qazandırmaqdır. Tədris prosesində qrafikanın iki əsas istiqaməti – rəsm və çap qrafikasının texniki üsulları (quru və sulu texnikalar, ksiloqrafiya, litoqrafiya, linoqravura, akvatinta, ofort və s.) elmi-nəzəri kontekstdə öyrənilir. Həmçinin kitab qrafikası, tətbiqi qrafika, plakat, ekslibris, elmi-tədqiqat qrafikası kimi sahələrdə bədii həll prinsipləri araşdırılır. Qrafik əsərlərin təhlili zamanı kompozisiya quruluşu, xəttin plastikasından yaranan semantika, ton-ləkə mütənasibliyi, ikonoloji və ikonqrafik şərh metodları, material seçiminin bədii-estetik nəticələri və müəllif manerası nəzərdən keçirilir. Fənn tələbələrə qrafik əsərləri həm tarixi-mədəni kontekstdə, həm də texniki-bədii meyarlar əsasında interpretasiya etmək bacarığı formalaşdırır.

14

b) Təsviri sənət əsərlərinin təhlili

Fənn magistratura səviyyəsində təsviri sənətin üç əsas sahəsi – qrafika, rəngkarlıq və heykəltəraşlıq üzrə əsərlərin elmi-analitik araşdırma prinsiplərini öyrədən kompleks fəndir. Fənn magistranta təsviri sənətin tarixi inkişaf mərhələlərini,

6

texniki-material əsasları, forma və kompozisiya qanunauyğunluqlarını, bədii ifadə vasitələrinin semantik yükünü və üslubi tipologiyayı sistemli şəkildə təhlil etmə bacarığı qazandırır.

Fənn qrafikada xətt-plastikanın, ton-ləke münasibətlərinin və çap texnikalarının; rəngkarlıqda kolorit sistemlərinin, işıq-kölgə həllinin, faktura və yaxma texnikalarının; heykəltəraşlıqda həcm, siluet, material və plastikanın rolunun elmi araşdırılmasını nəzərdə tutur. Tələbə təsviri sənət əsərlərinin texniki, struktur, üslubi və məzmun səviyyələrini mərhələli şəkildə təhlil etmə metodlarını mənimsəyir.

Fənnin əsas məqsədi müxtəlif təsviri sənət növlərində əsərin kompozisiya quruluşunu, texniki-tətbiqi əsaslarını, ikonoloji və ikonqrafik mənalandırma üsullarını, obrazın semantik sistemini, müəllif üslubunu və tarixi-mədəni konteksti elmi baxımdan araşdırmaq və bu proseslərin nəticələrini peşəkar səviyyədə formalaşdırmaqdır.

Təcrübə		
...	Elmi-pedaqoji təcrübə	6
CƏMI		90

4. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 4.1. Bu təhsil proqramı üzrə məzunlar təhsil və ya fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əsas anlayışlar, nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında sistemli, ümumi təsəvvürə və geniş biliyə malik olmalı, konkret (ixtisaslaşmış) təhsil və ya fəaliyyət sahəsində dərin biliklərə yiyələnmişlər.
- 4.2. İxtisaslaşmanın təhsil proqramının hər bir fənn üzrə təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 4.3. İxtisaslaşma üzrə proqramın təlim nəticələri Əlavə 1-də müəyyən olunur. Fənlər üzrə təlim nəticələri isə hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təhsil proqramının təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 4.4. Təhsil proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən elmi və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

5. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsi tədris, təlim və qiymətləndirmə fəaliyyətlərinin yüksək səviyyədə təşkil olunması üçün informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təchiz edilmiş müasir auditoriyalara malik olmalı, tələbələrə lokal şəbəkə və internetə, elektron kitabxanalara və onlayn arxiv resurslarına fasiləsiz çıxış imkanı yaratmalıdır. Eyni zamanda, tələbələrin ixtisaslaşma üzrə dərin biliklərə yiyələnməsi və elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasını dəstəkləmək məqsədilə müasir elmi jurnallar, elmi məlumat bazalarına və virtual laboratoriya mühitlərinə,

akademik etik mühitə inteqrasiya üçün antiplagiat sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir. Ayrı-ayrı ixtisaslaşmalar üzrə aşağıdakı infrastruktur tələbləri nəzərə alınmalıdır:

Kitab tərtibatı və illüstrasiyası ixtisaslaşması üzrə:

Molbert; planşet; palitra masası; kitab tərtibatı və illüstrasiyası ixtisaslaşmasında istifadə olunan kor planşet və kompüter; podiyum (poza nümayişçilərinin durduğu yer üçün lazım olan səth); reflektorlar; rəngli müxtəlif növ parçalar (naxışlı, güllü, zolaqlı və s.); dərs prosesində naturada istifadə olunan geyimlər, əşyalar, gips detallar (həndəsi fiqurlar və heykəllər (gips baş, qulaq, burun, göz, qol, ayaq və s. kimi heykəllər), əşyalar (saxsı qablar, meişət əşyaları və s.) plastik və süni meyvə, qurudulmuş heyvan maketləri və s.; qrafika çap dəzgahı; hava sorucu texnologiya ilə təmin olunmuş çap prosesi üçün emalatxanalar; kitab maketləri; çap prosesi üçün vannalar; müxtəlif növ printerlər; çap prosesində lazım olan tipografik rənglər, rolidlər, keçələr və şpaterlər; anatomiya (təcrübi) dərsində istifadə olunan skelet və detalları təmin edilməlidir.

- 5.2. Ali təhsil müəssisələrinin tədrisə cəlb olunan akademik heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Elmi dərəcəsi olmayan, lakin müvafiq sahədə ən az 5 il iş təcrübəsi olan mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, elmi ada və ya elmi dərəcəyə sahib olan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Karyera imkanları və ömürboyu təhsil

- 6.1. **Kitab tərtibatı və illüstrasiyası** ixtisaslaşması üzrə magistratura təhsili almış mütəxəssis Mədəniyyət Nazirliyinin nəzdində olan fondlarda; qrafika sahəsini təmizləyən mədəniyyət və yaradıcı qurumlarda ekspert; dövlət və özəl sifarişlər əsasında qrafik əsərlərinin müəllifi; muzeylərdə və sərgi salonlarında ekspozisiya üzrə kurator; çap evləri və nəşriyyatlarda; müstəqil rəssam; repetitor; incəsənət məktəbləri, orta və ali təhsil müəssisələrində pedaqoq; qalereya, sərgi və muzeylərdə rəssam, layihə rəhbəri, kurator, bədii rəhbər işləyə bilər.
- 6.2. Ali təhsil müəssisəsi təhsil proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb-səhifələrində yerləşdirməlidir.
- 6.3. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömür boyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri

Kitab tərtibatı və illüstrasiyası ixtisaslaşması üzrə:

Proqramın təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Müxtəlif texnikaların funksional və estetik imkanlarını təhlil edərək, onların kitab tərtibatı üçün uyğunluğunu müəyyənləşdirməyi bacaracaq. Kitabın formatını, vizual strukturu və koloristik tonunu təyin edəcək, konkret layihəyə uyğun olaraq rəngli və ya ağ-qara dizayn seçimini əsaslandırmağı bacaracaq.
PTN 2. Mövzuya uyğun kitab tərtibatının yaradıcı və texniki aspektlərini planlaşdırmağı və vizual ardıcılıqla əlaqələndirməyi bacaracaq. Kitabın mövzusunə və məqsədli auditoriyasına uyğun konsepsiyalar qurmağı, eskiz və kompozisiya həlləri hazırlayaraq kitabın bədii strukturunu formalaşdırmağı bacaracaq. İllüstrasiya ilə mətnin qarşılıqlı əlaqəsini nəzərə alacaq, nəşrə hazırlıq mərhələlərini ardıcıl şəkildə planlaşdıracaq və icranın bütün mərhələlərinə nəzarət etməyi bacaracaq. Kitabın vizual tərtibatının peşəkar şəkildə yerinə yetirilməsini təmin etmək üçün dizayner və digər işçi heyətlə əməkdaşlıq etməyi bacaracaq.
PTN 3. Rəqəmsal illüstrasiya proqramları (Adobe Illustrator, Photoshop, Procreate və s.) və səhifə tərtibatı platformaları (InDesign, Affinity Publisher və s.) vasitəsilə çap və rəqəmsal formatlar üçün uyğun kitab dizaynları hazırlayacaq. İnteraktiv elementlər, hərəkətli illüstrasiyalar və elektron kitab texnologiyalarından istifadə edərək çağdaş oxu mühitinə uyğun vizual məhsullar təqdim etməyi bacaracaq.
PTN 4. Azərbaycan və dünya kitab tərtibatı və illüstrasiya sənətinin tarixi inkişaf mərhələlərini, əsas üslub cərəyanlarını və tanınmış sənətkarların işlərini nəzərə alaraq, öz yaradıcılığında tətbiq edəcək, müxtəlif dövrlərin estetik xüsusiyyətlərini çağdaş tələblərlə uyğunlaşdırmağı bacaracaq. Qrafik əsərin sənətsünaslıq və texniki aspektlərini izah etməyi, şifahi şəkildə təqdim etməyi və yaradıcılıq prosesini sənədləşdirməyi bacaracaq.
PTN 5. Ali təhsil sistemini, təlim prosesini, tədris metodikasını biləcək. Ali təhsil müəssisəsində ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etməklə bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etməyi bacaracaq. Qrafika sahəsində elmi-metodiki və pedaqoji səviyyədə tədris prosesini aparmağı bacaracaq.
PTN 6. Akademik yazı, danışmaq və dürüstlüyün əsaslarını biləcək. Mənbələrdən düzgün istifadə etməklə elmi məqalə, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmağı bacaracaq. Konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarına malik olacaq.
PTN 7. Kitab tərtibatı və illüstrasiyası sahəsində fəaliyyətin yüksək keyfiyyətli nəticələrinə nail olmaq üçün yaradıcı kollektivdə həmmüəlliflərlə birgə bədii ideyanı həyata keçirməyi bacaracaq.

PTN 8. Layihə üzrə komanda quruculuğu və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini, layihədə liderlik, layihə menecerinin vəzifələrini və digər məsələləri biləcək. Layihənin mahiyyəti, vaxt cədvəlləri, kommunikasiyalar, təchizat, maraqlı tərəflərlə peşəkar münasibətlər və digər mövzular haqqında biliklərə malik olacaq. Layihələrin çevik idarə edilməsi ilə bağlı riskləri düzgün qiymətləndirməyi bacaracaq. "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" in vəzifələri və s. haqqında biliklərə malik olacaq və tətbiq etməyi bacaracaq.

Akademik yazı və etika fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 - Akademik yazının məqsədi, strukturu və üslub xüsusiyyətlərini anlayaraq elmi esse, dissertasiya, məqalə və digər akademik sənədləri məntiqi və peşəkar şəkildə yazmağa biləcək.

FTN 2 - Fərqli akademik janrlarda (məqalə, dissertasiya, tezis, referat və s.) yazı tələblərinə uyğun kontent hazırlamağı və ideyaları ardıcıl və əsaslandırılmış formada ifadə etməyi bacaracaq.

FTN 3 - Mənbələrlə işləmə bacarığına yiyələnərək akademik yazılarda müxtəlif istinad sistemlərindən (APA, MLA, IEEE və s.) düzgün istifadə etməyi və plagiatdan yayınmağı bacaracaq.

FTN 4 - Elmi diskussiyalar, seminarlar, simpozium və konfranslarda çıxış etmək üçün akademik danışmaq üslubunu mənimsəməklə fikirlərini peşəkar şəkildə təqdim etməyi bacaracaq.

FTN 5 - Elmi fəaliyyət zamanı müəlliflik hüquqları, nəşr etikası və akademik dürüstlük prinsiplərini mənimsəyəcək və elmi araşdırmalarda bu prinsiplərə riayət edəcək.

FTN 6 - Elmi tədqiqat və yazı prosesində qarşıya çıxan etik dilemmaları və düzgün davranış modellərini analiz edəcək və elmi mühitdə etik qərarlar verməyi bacaracaq.

Layihələrin idarə olunması fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Layihənin məqsədlərini, mərhələlərini, resurslarını və maraqlı tərəfləri müəyyən etməklə layihənin planlaşdırılması və əsas idarəetmə elementlərini tətbiq etməyi bacaracaq.

FTN 2. Layihələrdə effektiv komanda qurmaq, rolları bölüşdürmək və layihə menecerinin funksiyalarını yerinə yetirmək üçün liderlik və kommunikasiya bacarıqları nümayiş etdirəcək.

FTN 3. Layihənin vaxt cədvəllərini, büdcəsini, təchizat zəncirini və resurslarını idarə edərək layihənin icrasını planlı şəkildə həyata keçirə biləcək.

FTN 4. Risklərin proaktiv qiymətləndirilməsi, risk cavab planlarının hazırlanması və dəyişikliklərin idarə olunması üzrə biliklərə əsaslanaraq layihə davamlılığını təmin edə biləcək.

FTN 5. "Agile" (çevik) yanaşmaları, o cümlədən Scrum metodologiyasını mənimsəyərək "Məhsul sahibi" və "Scrum Master" rollarını və onların funksiyalarını layihə idarəetməsində tətbiq edə biləcək.

FTN 6. Layihə hesabatları, status yeniləmələri və maraqlı tərəflərlə peşəkar ünsiyyət vasitəsilə layihə fəaliyyətləri üzrə hesabatlılığı və şəffaflığı təmin edəcək.

Ali məktəb pedaqogikası və psixologiya fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 - Ali təhsil müəssisələrində tədris prosesinin nəzəri və metodoloji əsaslarını izah edə biləcək.

FTN 2 - Müasir pedaqoji prinsiplər və təlim metodlarını dərs planlaşdırılmasında tətbiq edə biləcək.

FTN 3 - Auditoriya ilə effektiv ünsiyyət və təlim texnologiyalarından istifadə bacarıqları qazanacaq.

FTN 4 - Təhsilalanların bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün müxtəlif qiymətləndirmə üsullarını tətbiq edəcək.

FTN 5 - Tədris prosesində innovativ və interaktiv metodlardan istifadə etməklə motivasiyanı artıracaq.
FTN 6 - Elmi-pedaqoji fəaliyyətində peşəkar standartlara riayət edərək dərs və tədqiqat işlərini təşkil edəcək.
Kitab qrafikasında kompozisiya 1 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Kitab qrafikasının tarixi inkişaf mərhələlərini, üslubi istiqamətlərini və müasir tendensiyalarını dərinlən mənimsəyəcək. Kitab illüstrasiyası üçün xarakter, süjet və mətnin məzmununa uyğun obrazların dəqiq rəsmini hazırlamaq bacarığı qazanacaq.
FTN 2. Kompozisiya nəzəriyyəsi, vizual ritm, məkan və forma əlaqələrinin kitab qrafikasında tətbiqini izah edəcək.
FTN 3. Kitabın struktur elementlərinin (üz qabığı, forzas, illüstrasiya, şrift, ornament və s.) kompozisiya prinsipləri ilə əlaqəsini əsaslandıracaq.
FTN 4. Müxtəlif kitab janrlarına (bədi, elmi, uşaq ədəbiyyatı və s.) uyğun kompozisiya həlləri hazırlayacaq.
FTN 5. Mətni və təsviri elementləri harmonik şəkildə birləşdirərək kitab qrafikasında estetik bütövlük yaradacaq.
FTN 6. Müasir qrafik texnologiyalar və rəqəmsal proqramlardan istifadə edərək kitab dizaynı və illüstrasiya kompozisiyaları quracaq.
Kitab qrafikasında kompozisiya 2 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Kitab qrafikasının əsas bədi prinsiplərini və kompozisiya quruluşunun qanunauyğunluqlarını dərinlən mənimsəyəcək.
FTN 2. Kitabın bədi ideyasını qrafik vasitələrlə ifadə etməyi, mövzunun mahiyyətinə uyğun illüstrasiya tərzini seçməyi və vizual ritmi təmin etməyi öyrənəcək.
FTN 3. Kitabın janrına və məzmununa uyğun olaraq kompozisiyanın strukturunu planlaşdıracaq, səhifə düzülüşündə balans, dinamika və ritm prinsiplərini tətbiq etməyi bacaracaq.
FTN 4. Həm klassik, həm də müasir qrafik texnikalarda işləmə bacarığı qazanacaq, kitab tərtibatının estetik və funksional tərəflərini nəzərə alaraq vizual bütövlük yaradacaq.
FTN 5. Təsvirin emosional ifadəliliyini artırmaq üçün tön, xətt, faktura və forma vasitələrindən məqsədyönlü şəkildə istifadə edəcək.
FTN 6. Fənnin sonunda tələbə kitab qrafikasında müstəqil yaradıcılıq fəaliyyətini həyata keçirməyə hazır olacaq. Bədi məzmunu oxucuya təsirli və estetik cəhətdən dolğun formada çatdırmağı, kitabın vizual dili ilə onun ideyasını birləşdirməyi bacaran peşəkar kitab qrafiki kimi formalaşacaq.
Kitab qrafikasında akademik rəsm 1 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İnsan fiqurundan (geyimli və ya çılpaq, bir, iki, və ya üçfiqurlu quruluşda), predmetdən və təbiətdən müşahidə əsasında dəqiq təsvir bacarığını inkişaf etdirəcək.
FTN 2. Akademik rəsmnin forma, proporsiya, plastika, işıq-kölgə, perspektiv və kompozisiya prinsiplərini kitab illüstrasiyasına tətbiq edə biləcək. Müxtəlif qrafik texnika və materiallardan (kağız, karton, qələm, kömür, tuş, sangina və s.) istifadə etməklə təsvir mədəniyyətini dərinləşdirəcək.
FTN 3. Kitab illüstrasiyası üçün xarakter, süjet və mətnin məzmununa uyğun obrazların dəqiq rəsmini hazırlamaq bacarığı qazanacaq.

FTN 4. Klassik akademik rəsm in prinsiplərini müasir kitab qrafikasının tələbləri ilə sintez edəcək. Fiqur və mühitin qarşılıqlı əlaqəsini tədqiq etmək və onu kitab qrafikasının kompozisiyalarında tətbiq edəcək.

FTN 5. Akademik rəsm in kitab tərtibatında və illüstrasiyasında mühüm rolunu dərk edəcək və nəzəri-praktik səviyyədə tətbiq edəcək. Tədqiqat yönümlü yaradıcılıq yanaşması formalaşdırmaq və gələcək elmi-pedaqoji fəaliyyət üçün nəzəri-praktiki baza əldə edəcək.

FTN 6. Realistik təsvir əsasında stilizə, interpretasiya və yaradıcılıq axtarışları aparacaq.

Kitab qrafikasında akademik rəsm 2 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. İnsan fiquru, baş və ətrafların quruluşu, təbiət obyektləri və məişət əşyalarının akademik təsvirini öyrənəcək. Proporsiya, perspektiv və anatomiya qanunauyğunluqlarını mənimsəyərək formanın konstruktiv quruluşunu analitik şəkildə təhlil etməyi bacaracaq.

FTN 2. Işıq və kölgə münasibətlərini öyrənəcək, ton dəyərlərini balanslaşdırmağı, işıq mənbəyinin istiqamətinə əsasən həcmi və dərinliyi ifadə etməyi öyrənəcək.

FTN 3. Obyektləri kağız səthində düzgün yerləşdirməyi, vizual balans və bütövlüyü təmin etməyi bacaracaq.

FTN 4. Müxtəlif qrafik materiallarla işləmə verdişləri qazanacaq. Qələm, kömür, sangina, tuş və digər vasitələrdən istifadə edərək faktura, xətt və ton münasibətlərini təcrübədə tətbiq etməyi öyrənəcək.

FTN 5. Akademik rəsm in prinsiplərini kitab qrafikasının tələblərinə uyğun şəkildə tətbiq edəcək.

FTN 6. Tələbə gördüyü obyektin forması və quruluşunu analitik şəkildə təhlil edəcək, onu kağız səthində akademik dəqiqliklə və bədii ifadə gücü ilə təsvir etməyi bacaracaq.

Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıq 1 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Kolorit, tonallıq, işıq-kölgə münasibətlərini, rəng nəzəriyyəsini və onların kitab illüstrasiyasındakı rolunu dərinlən mənimsəyəcək.

FTN 2. İnsan fiqurundan (geyimli və ya çıpaq, bir, iki, və ya üçfiqurlu quruluşda) və təbiətdən rəngkarlıq üsulları ilə dəqiq müşahidə əsasında obraz yaratmaq bacarığı qazanacaq.

FTN 3. Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıqda texniki üsulları (sulu boya, tempera, akril, quaş və s.) istifadə bacarığını inkişaf edirəcək.

FTN 4. Kitab illüstrasiyasında rəng həllinin mətnin emosional-məzmun yükü ilə uyğunluğunu təmin edəcək. Rəng vasitəsilə obrazların xarakterini, emosional ovqatını və üslub xüsusiyyətlərini ifadə edə biləcək. Kompozisiya prinsiplərini rəngkarlıq baxımından təhlil edəcək və kitab illüstrasiyasında tətbiq edəcək.

FTN 5. Klassik rəngkarlıq məktəbinin təcrübəsini müasir kitab qrafikasının estetik prinsipləri ilə əlaqələndirəcək. Müxtəlif rəngkarlıq üslublarında işləməklə fərdi yaradıcılıq üslubunu formalaşdıracaq.

FTN 6. Akademik rəngkarlığın kitab qrafikasında emosional və bədii ifadə imkanlarını dərk edəcək və tətbiq edəcək. Tədqiqat yönümlü yanaşma ilə rəngkarlıq işlərini təhlil edəcək, elmi-pedaqoji fəaliyyət üçün nəzəri-praktiki baza əldə edəcək.

Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıq 2 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Rəngkarlığın akademik prinsiplərini dərinlən mənimsəyəcək və bu prinsipləri kitab qrafikasının tələblərinə uyğun tətbiq etməyi bacaracaq.

FTN 2. Rəng, ton, işıq və həcmın qarşılıqlı əlaqələrini anlamaq, forma və məkən münasibətlərini düzgün qurmaq, eləcə də kolorit üzərində yaradıcı şəkildə işləmək bacarığını qazanacaq.

FTN 3. Rəng nəzəriyyəsinin əsaslarını, rəng harmoniyasının prinsiplərini və kolorit anlayışını öyrənəcək. Əsas və qarışıq rənglərin qarşılıqlı təsirini, işıq və kölgə vasitəsilə forma və həcmın rənglə ifadə üsullarını mənimsəyəcək.

FTN 4. Real müşahidə əsasında formaların plastik həllini, kolorit balansını və ümumi bədii ifadəni təkmilləşdirəcək.

FTN 5. Akademik rəngkarlığın texniki və texnoloji xüsusiyyətlərini mənimsəyərək müxtəlif materiallar üzərində akvarel, quaj və s. işləmə bacarığı əldə edəcək.

FTN 6. Rəng vasitəsilə emosional təsir yaratmağı, obrazın xarakterini və süjetin bədii məzmununu rəngkarlıq dili ilə ifadə etməyi öyrənəcək.

Yaradıcılıq işinin hazırlanması 1 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Müxtəlif kitab növlərinin (ədəbiyyat, uşaq kitabı, elmi, dərslik, bədii kitab və s.) qrafik tərtibat xüsusiyyətlərini araşdırma bilir və tətbiq etməyi bacaracaq.

FTN 2. Kitab illüstrasiyası və tərtibatında kompozisiya, tipografiya, qrafik və rəng həllini peşəkar səviyyədə həyata keçirəcək. Yaradıcılıq işində seçilmiş mövzuya uyğun illüstrasiya üslubu, texnikası və rəngkarlıq həllini əsaslandırma və tətbiq edə biləcək.

FTN 3. Müasir poliqrafik texnologiyaları, rəqəmsal proqramları və ənənəvi qrafik üsullarını sintez edərək kitab layihəsini hazırlayacaq. Kitab tərtibatı və illüstrasiyası prosesində müəlliflik üslubunu və yaradıcılıq fərdiliyini nümayiş etdirəcək.

FTN 4. Kitab layihəsini elmi rəhbərin və komissiyanın qarşısında əsaslandıracaq, təqdimat bacarığı nümayiş etdirəcək. Gələcək peşəkar, yaradıcılıq və pedaqoji fəaliyyət üçün nəzəri bilik və praktiki təcrübəni inteqrasiya edəcək.

FTN 5. Şəxsi üslubunu və bədii baxışlarını qorumaqla yaradıcılıq işini müstəqil şəkildə tamamlayacaq.

FTN 6. Kağız, karton, sulu boya, quaj, tuş, pero, qarışıq texnika, linoqravüra, kseloqrafiya və s. materiallarla işləmə bacarığını gücləndirəcək.

Yaradıcılıq işinin hazırlanması 2 fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Kitab tərtibatı və illüstrasiya sahəsində fərdi yaradıcılıq bacarıqlarını inkişaf etdirəcək, seçilmiş mövzu əsasında ideyadan yekun bədii məhsula qədər yaradıcı prosesi planlaşdırmağı və həyata keçirməyi öyrənəcək.

FTN 2. Kitab illüstrasiyası və dizayn elementlərinin qarşılıqlı əlaqəsini anlayacaq, vizual materialların mətnlə estetik və məna baxımından uzlaşdırılmasını bacaracaq.

FTN 3. Müxtəlif texniki vasitələr və illüstrasiya üsulları ilə işləməyi, kitab tərtibatında qrafik və rəngkarlıq elementlərini harmonik şəkildə birləşdirməyi mənimsəyəcək.

FTN 4. Kitabın ümumi tərtibatında konseptual vahidlik yaratmağı, üslub ardıcılığını qorumağı və bədii-texniki baxımdan mükəmməl məhsul hazırlamağı bacaracaq.

FTN 5. Yaradıcılıq işinin hazırlanması prosesində ideya və mövzu seçimini əsaslandırmağı, konsepsiyanı eskiz və maketlərlə ifadə etməyi, son mərhələdə isə tamamlanmış illüstrasiya və tərtibat işini təqdim etməyi öyrənəcək.

FTN 6. Kitabın illüstrativ və dizayn həllini müstəqil şəkildə hazırlayacaq, bədii ideyanı mətnlə uzlaşdıracaq və texniki icra prosesini nəzarətdə saxlamaq bacarığına sahib olacaq.

Mətnin vizuallaşdırılması fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Kitab qrafikasında mətnin vizuallaşdırılmasının nəzəri əsaslarını, tarixi inkişafını və müasir tendensiyalarını öyrənəcək.

FTN 2. Fərqli ədəbi janrların (poeziya, nəsr, uşaq ədəbiyyatı, elmi-populyar mətnlər və s.) vizuallaşdırma prinsiplərini mənimsəyəcək.

FTN 3. Tipografik həllər, illüstrasiya üslubları və qrafik dizayn elementləri haqqında geniş bilik qazanacaq.

FTN 4. Mətnin məzmununu təhlil edərək onu vizual obrazlara çevirəcək. Müəllif mətninin ruhuna uyğun kompozisiya və illüstrativ həllər hazırlayacaq.

FTN 5. Tipografik elementləri (şrift, ölçü, ritm, sətir və səhifə düzülüşü) peşəkar səviyyədə tətbiq edəcək.

FTN 6. Ənənəvi və rəqəmsal texnologiyalardan istifadə edərək kitab tərtibatında mətn və təsvirlərin harmoniyasını təmin edəcək.

Komiks və manqa fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Komiks və manqa sənətinin mənşəyi, tarixi inkişafı və üslub xüsusiyyətləri haqqında geniş nəzəri biliklərə malik olacaq.

FTN 2. Personaj dizaynı, ifadə jestləri, mimika, rəng psixologiyası və mətn-bildiriş münasibətləri haqqında praktiki bilik əldə edəcək.

FTN 3. Komiks və manqa janrında mövzu, ssenari və personaj konsepsiyası hazırlaya biləcək.

FTN 4. Kadrlararası keçidlər, dialoqlar, onomatopoeitik elementlər və yazı-qrafika balansını bədii formada tətbiq edəcək.

FTN 5. Müasir illüstrasiya, kitab qrafikası və nəşriyyat dizaynı sahəsində yaradıcı yanaşma nümayiş etdirəcək.

FTN 6. Fikrini vizual ardıcılıq və qrafik ifadə vasitələri ilə yaradıcı, estetik və kommunikativ dildə çatdırmaq qabiliyyəti qazanacaq.

Rəqəmsal tərtibat və illüstrasiya fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Qrafika sənəti və kitab dizaynının əsas texniki-estetik prinsiplərini mənimsəyəcək və onları praktikada tətbiq edəcək.

FTN 2. Tipografiya, şrift seçimi və şrift harmoniyası üzrə rəqəmsal və ənənəvi yanaşmaları tətbiq etmək bacarığı formalaşacaq.

FTN 3. Kompozisiya, vizual ritm və səhifə balansını yaratmaq üzrə peşəkar yanaşma inkişaf etdirəcək.

FTN 4. Rəng nəzəriyyəsini kitab tərtibatı və illüstrasiya prosesində məqsədyönlü şəkildə tətbiq edəcək.

FTN 5. Obraz yaratma, vizual metaforalar və vizual hekayə qurmaq bacarığı formalaşacaq.

FTN 6. Kitabın vizual identikliyi və layout-grid sistemlərinin tərtibatını rəqəmsal mühitdə peşəkar səviyyədə tətbiq edəcək.

İşgüzar xarici dil fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Akademik yazı və danışıq qaydalarını, elmi dürüstlük prinsiplərini izah edə biləcək.

FTN 2. Elmi məqalənin strukturu və əsas komponentlərini sadalaya biləcək.

FTN 3. Akademik və işgüzar sənədləri (məktub, müraciət, CV, hesabat və s.) xarici dildə düzgün tərtib edə biləcək.

FTN 4. Esse yazma qaydalarını tətbiq edərək müxtəlif mövzularda esse hazırlaya biləcək.

FTN 5. Elmi məqalələri struktur, məzmun və üslub baxımından təhlil edə biləcək.

FTN 6. Nəşr etikası normalarını (istinad, müəlliflik hüquqları, plagiat) qiymətləndirə və öz işində tətbiq edə biləcək.

Qrafika əsərlərinin təhlili fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Qrafikanın tarixi və texniki inkişaf mərhələlərini – paleolit dövrü cizmalarından başlayaraq rəngli ksiloqrafiya, ofort, litoqrafiya, linoqravüra kimi ənənəvi və müasir texnikaları elmi-nəzəri əsaslarla sistemləşdirəcək və onların tətbiq imkanlarını izah edəcək.

FTN 2. Qrafik material və alətlərin funksional xüsusiyyətlərini – quru və sulu texnikaların (qələm, sangina, kömür, akvarel, tuş, metal qrifel və s.) bədii ifadədə yaratdığı fərqləri təhlil edəcək, material seçiminin kompozisiyaya və ton-ləkə həllinə təsirini müəyyənləşdirəcək.

FTN 3. Rəsm və çap qrafikasının texnologiyasını – hündür, dərin və səthi çap növlərinin (ksiloqrafiya, ofort, akvatinta, litoqrafiya, linoqravüra və s.) texniki ardıcılığını, tiraj xüsusiyyətlərini və bədii dəyər meyarlarını tətbiqi baxımdan qiymətləndirəcək.

FTN 4. Qrafik əsərin kompozisiya və forma-struktur analizini – xətt plastikasının semantik funksiyalarını, ləkə və tonun kompozisiya içində rolunu, müstəvi-məkan münasibətlərinin qurulmasını və müəllif manerasının formalaşdırıcı amillərini elmi metodlarla müəyyənləşdirəcək.

FTN 5. Qrafika üslublarının və məktəblərinin tipologiyasını – İtaliya (Florensiya, Venesiya), Şərqi miniatür ənənələri, Şimali Avropa qravür məktəbləri, Yapon ukiyo-e ənənələri, Azərbaycan qrafika məktəbi kimi istiqamətləri müqayisəli şəkildə tədqiq edəcək və tarixi-mədəni kontekstdə dəyərləndirəcək.

FTN 6. Qrafika əsərlərinin kompleks elmi təhlilini müstəqil aparacaq, ikonoloji-ikonqrafik şərh, texniki analiz, kompozisiya və üslub araşdırması kimi metodlarını tətbiq edəcək, nəticələri elmi-nəsr tərzində formalaşdıracaq və peşəkar səviyyədə təqdim edəcək.

Təsviri sənət əsərlərinin təhlili fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Təsviri sənətin əsas sahələrinin – qrafika, rəngkarlıq və heykəltəraşlığın tarixi və texniki inkişaf mərhələlərini sistemləşdirəcək və onların bədii-estetik prinsiplərini elmi əsaslarla izah edəcək.

FTN 2. Təsviri sənətin növlərinə aid material və texnikaların - qrafik texnikalar (quru və sulu üsullar, çap texnikaları), rəngkarlıq texnikaları (tempera, yağlı boya, akvarel, freska, mozaika) və heykəltəraşlıq texnikaları (yonma, yapma, tökmə) - xüsusiyyətlərini təhlil edəcək və bu xüsusiyyətlərin əsərin bədii nəticəsinə təsirini müəyyənləşdirəcək.

FTN 3. Təsviri sənət əsərlərinin kompozisiya-struktur təhlilini aparacaq: xətt, ton, rəng, faktura, kolorit, həcm, məkan, perspektiv, balans, ritm, dinamika və siluet kimi elementlərin funksiyasını elmi metodlarla şərh edəcək.

FTN 4. Üslubi və məktəb ənənələrini müqayisəli şəkildə dəyərləndirəcək: Şərqi və Qərbi bədii məktəblərinin, müxtəlif klassik və modern istiqamətlərin, eləcə də Azərbaycan təsviri sənətinin əsas üslub xüsusiyyətlərini identifikasiya edəcək və təhlildə tətbiq edəcək.

FTN 5. Təsviri sənət əsərlərinin ideya-məzmun və semantik təhlilini aparacaq: ikonoloji və ikonqrafik metodlardan istifadə etməklə obrazın mənalandırılmasını, simvolik qatların açılmasını, motivin tarixi və mədəni kontekstlə əlaqəsini müəyyənləşdirəcək.

FTN 6. Təsviri sənət əsərlərinin kompleks elmi təhlilini müstəqil şəkildə formalaşdıracaq: texniki, kompozisiya, üslub, məzmun və kontekst analizlərini birləşdirərək peşəkar sənətşünaslıq nəticələri hazırlayacaq və onları elmi-nəsr üslubunda təqdim edəcək.

Elmi-pedaqoji təcrübə üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. İxtisasa aid akademik fənlərin proqramlarının hazırlanması, dərslər planlarının tərtib edilməsi, mühazirə və praktiki məşğələlərin təşkili, təlim materiallarının seçilməsi və hazırlanması üzrə bacarıqlar qazanacaq.

FTN 2. Tədris prosesinin planlaşdırılması, auditoriya ilə işləmək, təlim strategiyalarının seçilməsi, tələbələrin fəallığını artırmaq üçün müasir təlim metodlarından istifadə etmə bacarığına yiyələnəcək.

FTN 3. Pedaqoji fəaliyyət zamanı fənlərin məzmununu müasir elmi yeniliklərə əsaslanaraq formalaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirəcək.

FTN 4. Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (ICT), tədris proqram təminatlarından (CAD/CAM/CAE, simulyasiya proqramları, virtual laboratoriyalar) səmərəli istifadə etməyi öyrənəcək.

FTN 5. Tədris fəaliyyətində açıq və səlis akademik ünsiyyət qurmaq, öz bilik və tədqiqat nəticələrini auditoriyaya aydın və əsaslandırılmış formada çatdırmaq bacarığına malik olacaq.

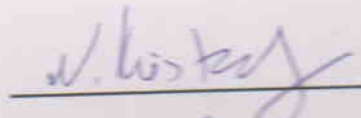
FTN 6. Pedaqoji fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməyi, refleksiya aparmağı və gələcək fəaliyyət üçün inkişaf istiqamətlərini müəyyən etməyi öyrənəcək.

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyətlərinin təlim nəticələrinin matrisi

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	Proqramın təlim nəticələri							
	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6	PTN 7	PTN 8
Akademik yazı və etika						X		
Layihələrin idarə olunması								X
Ali məktəb pedaqogikası və psixologiyası					X			
Kitab qrafikasında kompozisiya 1	X		X	X				
Kitab qrafikasında kompozisiya 2	X		X	X				
Kitab qrafikasında akademik rəsm 1	X	X						
Kitab qrafikasında akademik rəsm 2	X	X						
Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıq 1	X	X						
Kitab qrafikasında akademik rəngkarlıq 2	X	X						
Yaradıcılıq işinin hazırlanması 1	X			X			X	
Yaradıcılıq işinin hazırlanması 2	X			X			X	
Mətnin vizuallaşdırılması	X		X					
Komiks və manqa	X		X					
Rəqəmsal tərtibat və illüstrasiya	X	X	X	X				
İşgüzar xarici dil						X		
Qrafika əsərlərinin təhlili				X	X	X		
Təsviri sənət əsərlərinin təhlili				X	X	X		
Elmi-pedaqoji təcrübə					X			

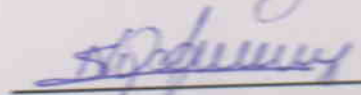
Razılaşdırıldı:

ADMIU-nun Tədris işləri üzrə prorektor:

Nigar Rüstamova

ADMIU-nun Tədris şöbəsinin müdiri:

Məmiş Qafarov

ADMIU-nun Təsviri sənət kafedrasının müdiri:

Rəşad Cəfərov

ADMIU-nun Rəssamlıq fakültəsinin dekani:

Səyah Quliyeva